

გლების მოსახლეობა იმერეთში

დაცხრა მზე. ჩრდილმა პატარ-პატარა ურიცხვი მთვარეებით ააჭრელა შარავნა. ცხენმა უმატა ფეხს... აი, თოხარიკიც გაურია. სიომ ნაზათ შემოუქროლა: ოფლის წვეთებით დანამული შუბლი გააშრო, გააგრილა. აღარ მოდის გული მგზავრს, როცა ღობეზე გადმოსულ ბროწეულს წამოედება ან ლედვის შტო სახეზე გადაუსვამს ფოთოლს დაუღლული, ძიგვეში ჩაწოლილი ღორი ცხენს ააცქვეტი- ნებს ყურებს, იქ ძალლი შეუტევს. მაგრამ მგზავრი არხეინათ მიდის და ყველაფრით კმაყოფილია! მჩატე ჰაერს ხარბათ ჰყლაპავს..

მხედარმა შეუხვია მოსახვევში. სადღაა ეწერი, სადღაა სახარდნე, მთელს ფერდობს რომ მწვანეთ ფარავდა? აქ ხომ შარშან ვნადირობდით მეღებზე. გორაკის წვერზე იკლაკნება კვამლი. ქოხი ოდნავ მოსჩანს. ჩქარა დურბინდი! ქოხი როკის ხისაა; ერთი კარი აქვს, დიდი დერეფანი და პატარა სარკმელი. ისლის სახურავიდან ამოდის კვამლი. დერეფანში ქალი დაფუსფუსებს; ქათმებს საკენკს უყრის; დაბმულ მეწველ თხისთვის წინათვე ჩამოჭრილი შტოები მიაქვს; ეზოში მოვს ხბო.

ფერდობზე კი შრიალებს დატაროებული ყანა -- "ავ თვალს არ შეეხედება". გულგაღებლილი პეტროიი გააფთრებული "ამოროდებს". მუხისფოთლებიანი შტო ხეირიანად შეუკრავს და გვირგვინად დაუდგამს თავზე მზისაგან დასაფარავათ. მარტოა ბიჭი, მაგრამ მხიარულია: თოხის პირი აღმასივით ეღვარებს.

იმერელ ბიჭს ჩვენ მხოლოდ სცენაზე ვიცნობთ: ცუღლუტსა და მასხარას: ხან მოხერხებულს და ცბიერს, ხან ჩერჩეტს ან გულუბრყვილოს.

პეტროიი კი სხვა ბიჭია. მუდამ დაღვრემილი სახე აქვს, თუმცა ჯარში ლეკურისა და ბურთის თამაში უყვარს და კიდევაც ეხერხება. უფრო ხშირად ქვემ-ქვემ იხედება: სქელი, მზინავი, შუბლზე ჩამოწოლილი თმა აქვს: პატარა უღვამს ხშირათ განზე ეხიდება, იქნებ ჩქარა გამეზარდოსო. დაკრავნილი შავი წვერი ყბას ეკვრება პატარა ნამგლებათ. შავი და გულდაბეჯილი, მაგრამ გრძელი და შნოიანათ ნათალი ხელები კვირაობით ხანჯალზე უწყვია, სამუშაო დღეს კი შეუწყვეტილ მარდათ ატრიალებს წალდს, თოხს, ნამგალს, სახნისს და სახრეს: სიტყვას ადვილათ არ მოგცემს, მაგრამ თუ მოგცა -- კლდეა უტეხი; ლაპარაკი მოკლე იცის და მოწყენილი. დაღლილი შემოგცქერის, თუ ენა ააჭრელე; ხუმრობა მოსწონს, ქალაქიდან ჩამოსული ბიჭების ლაზღანდარობას კი აღმაცერათ უყუ- რებს; ოთხი ძმა ჰყავს პეტროიას; სამი ქალაქში არის ფულის საშოვრათ; ერთი პატარაა -- ღამის მეხრე; ოჯახში სამი რძალი, მოხუცი დედა, პატარა ძმა და ძმისწულები ამ ბიჭის მოსავლელ- საპატრონო არიან. ძმები თუ რასმე იმოვნიან, ცოლს კი არ უგზავ- ნიან, არა -- ამ ჯმუხ ბიჭს. მაგიერათ კაჟია ეს ბიჭი. ქცევა-ნახევარი გადაბრუნებული ვენახი გაიშენა; კაი სადგომი აქვს; ოდაც კი დაიწყო ძმების დახმარებით. ორი უღელი ხარი -- მტერს თვალს უბნელებს. სხვა... ცხვარი, თხა, ფრინველი და წვრილმანი დედაკაცების საქმეა -- პეტროიი არ ერევა ამ საქმეში.

ყველაფერი კარგი, მარა ეს ახალი სახლი კორტოხზე, ეს ვიღასია?

შარშან სხვლის დროს მოხუცი დედა გადმოდგა ღობეზე და გა- დასძახა ვენახში გამალებით მომუშავე პეტროიას: "ბიჭო, ამეირ- ბინე ერთი, სიკოი და ლევანი ჩამევიდენ". პეტროიი იმწამს ძუნძულით ამოვიდა ეზოში. სიყვარულით მიეგებნენ ძმები ერთმანეთს. ერთი კვირა ტკბილათ იცხოვრეს. ბოლოს სადგომი საკმაოდ აღარ ეჩვენათ: რძლებმა ჩივილი დაიწყეს, პეტროიი საჭირო რამესაც კი გვამადლის, არ გვამლევსო, ყველაფერს ინახავსო. "ჩემთვის მარტო არაფერი გადამინახავს, ღმერთმა ხომ იცის, --- იმართლებდა თავს პეტროიი, --- ვინახავდი

შავი დღისთვის: რაც ჩვეულება და საჭიროება იყო, არ დამიკლიაო", მაგრამ აღვირაშვებული დედაკაცები თავისას გაიძახოდნენ: "ახლა გვინდა სოფელ-ქვეყანაში გამო- ჩენა, თვარა შავი დღე რომ დაგვიდგება, მიწა მოგვაყარეთო". აირია მონასტერი. მოსაწესრიგებლათ ქალაქიდან მოიწვიეს მესამე წასული ძმა -- ათანასე.

იმანაც ვერაფერი გააწყო. მოხუცი დედაკაცი თავის ძუძუ-ნაჭმევთან გაიქცა, დაწვრილებით მოუყვა ამბავს, მაგრამ ახალგაზრდა მებატონემ, პეტროის ძმობილმა, ერთი ხელი ჩაიქნია, cherchez la femme-ო, ბრძანა" და ურჩია ყველას გაყრილიყვენ. გაიყარენ.

რა ერგო პეტროიას? მარანი, ცალი ხარი, ორი ჭური, ნახევარი ქცევა ვენახი, ეწერი, სადაც შარშან მეღებზე ნადირობდნენ და რვა თუმანი ფული.

პეტროი რა პეტროი იქნებოდა, თუ ხელმოკლეობას შეუშინდებოდა. შუა ზაფხულში, როცა მუშაობა ყანებში შეწყდა, პეტროიამ მოიწვია ნადი (დალოცა ღმერთმა, წინა წელს ღვინის კაი მოსავალი იყო და პეტროიას შენახული ბლომათ ჰქონდა: ნადის წევრებსაც. საჭამადს ღვინო ერჩიათ). გაჰკაფა ეწერი, გადაიტანა მარანი, გააფართოვა იგი და გამოჭიმა სახლი: შემოდგომაზე კი თავისი მოხუცი დედით და ავლადიდებით გადავიდა ახალ ეზოში. დაარსდა ახალი კერა, გაჩაღდა ახალი მოსახლეობა.

მოხუცმა ქალმა დიდხანს ვერ გაუძლო მთელი ოჯახის მოვლას. თანაც უმცროსი ვაჟის ბედნიერება უნდოდა ენახა და შეუჩნდა და შეუწოთო: "აი, შენი შვილი მანახე... დეესახლე ბარელამ ადამიანურათ, რომ ვიცოდე, დამტირებელი რამდენი მეყოლებათ". დედა, ბებერი დედა, უსიტყვოთაც ყოველ მაჭანკალზე უფრო მჭერმეტყველია... პეტროიამაც ერთი შავი გოგონა მონახა და დედას ახალი რძალი მოუყვანა.

მინდორში ერთგვარი ბალახი თესია.

ტყეში კი სხვადასხვა ხე სდგას.

ქალაქში მცხოვრებლები არიან.

იმერეთში ცალ-ცალკე მოსახლეა.

განმარტოებით მოსახლე იმერელი გლეხი ერთი ებრძვის მტერს: ეხმარება მოყვარეს: განიცდის სიმარტოვის სიდუხჭირეს: და თან ჰყლაპავს დამოუკიდებლობის გამამხნეველ ნექტარს.

იმერეთში რამდენი კორტოხია, იმდენი ბატონია.